

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ

Alper Tunga ÖZGÜLER¹, Tarkan KOCA²

ÖZET

Yapılan bu çalışmada örnek seçilen İnönü Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarında öğrencilere anket düzenlenmiş ve bu anket sonuçları değerlendirilmiştir. Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgileri irdelenmiştir. Öğrencilerin yüksekokul eğitimleri boyunca iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere ulaşma düzeyleri araştırılmıştır. İş sağlığı ve güvenliği açısından mesleki motivasyonu ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencinin eğitim aldığı alanda iş hayatına bakış açısı iş sağlığı ve güvenliği penceresinden bu ankette irdelenmiştir. Yapılan bu çalışma meslek yüksekokulu teknik programlar öğrencilerine uygulanmıştır.

Yapılan anket 20 sorudan oluşmaktadır. Bu anket iş sağlığı ve güvenliği konusunda Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin konuya yaklaşımı üzerinedir. Anket 1000 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Bu çalışma sadece İnönü Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarında yapılmış olup; ülkemizdeki bütün meslek yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli olabilme durumlarını gösteren veriler içermektedir. Bu beklentiler ışığında yapılacak çalışmalar ülkemize kalifiye eleman yetiştirme açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Teknik Programlar, İş Sağlığı ve Güvenliği

THE NECESSITY OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY EDUCATION AT VOCATION SCHOOLS

ABSTRACT

In this study, a survey has been made to the vocation schools' students of İnönü University who were choosen as sample and it's results were evaluated. Vocational Schools' students' information about the occupational health and safety were examined. The students' level of having information about occupational health and safety during their education at vocation schools were searched. It was concluded about the vocational motivation of occupational health and safety. The current survey examines the perspectives of students in the field of education they pursue within the framework of occupational health and safety. This study was carried out to the students of vocation school's technical programmes.

This survey consists of 20 questions. It is about the vocation schools' students approach to occupational health and safety. The survey was fulfilled to 1000 students.

This study was carried out only at İnönü University's Vocation Schools and it consists of datas about all Vocation Schools students' sufficiency for occupational health and safe in our country. The studies which are made in accordance with these expectations are very important in terms of educating skilled personnels.

Key Words: Vocational High School, Technical Programmes, Occupational Health and Safety

¹ İnönü Üniversitesi Arapgir Meslek Yüksekokulu Arapgir/MALATYA

² İnönü Üniversitesi Arapgir Meslek Yüksekokulu Arapgir/MALATYA

1.GİRİŞ

Günümüz dünyasının işletmeleri yoğun bir rekabet ortamında varlıklarını sürdürebilmek ve daha ileriye gidebilmek için üstünlük elde edebilme çabası içerisindeyler. Bu üstünlüğü elde edebilmede en önemli etkenlerden birisi de insan kaynağıdır. Bu kaynaktan etkili bir şekilde yararlanmak, verim elde edebilmek için öncelikle kişinin yapacağı iş ile ilgili gerekli ve yeterli düşünsel ve fiziksel güç ile eğitime sahip olması gereklidir.

İş kazası ve meslek hastalıklarının meydana gelmesiyle ilgili olarak yapılan araştırmalar göz önüne alındığında, iş kazası ve meslek hastalığı sayısının azımsanamayacak düzeyde olduğu göze çarpmaktadır. İş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi, dolayısıyla işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması adına yapılabileceklerin en etkili yolu, soruna insan kaynakları yönetimi açısından profesyonelce yaklaşmaktır.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda teknik elemanların ülkemizde yeterince bilgiye sahip olmadıkları ve bu konunun çok önemli olduğu aşikardır. Çalışma ve sosyal güvenlik bakanlığının verilerine göre Türkiye de her gün 172 iş kazası meydana gelmekte ve bu kazalarda 4 kişi ölmekte, 6 kişi ise sürekli iş göremez hale gelmektedir. Türkiye iş kazası açısından Avrupa da birinci, Dünyada ise ikinci sıradadır.

Günümüzde kalifiye elemanlara olan ihtiyaç hızla artmaktadır. Bu da meslek yüksekokullarına gereksinimi ve ilgiyi arttırmaktadır. Yapılan araştırmalar iş dünyasının işgücü gereksiniminin dörtte üçünün ön lisans düzeyinde eğitimle yetiştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Meslek yüksekokullarının amacı yeterli bilgi ve beceriye sahip, endüstri, sanayi ve hizmet sektörlerinin rekabet gücünü arttıracak ara kademe insan gücünü yetiştirmektir. Ancak sadece mesleki yeterlilik yetmemekte ayrıca iş sağlığı ve işçi güvenliği açısından da öğrencilerin yeterli donanımlara sahip olması gerekmektedir.

Meslek yüksekokulları, sadece mesleki anlamda öğrenci yetiştirme dışında iş hayatına hazırlama misyonu da yüklenmelidir.

2. YAPILAN ÇALIŞMA

2.1. ÖRNEKLEM

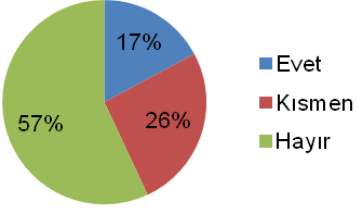
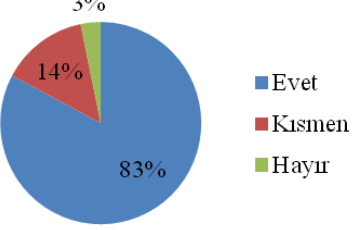
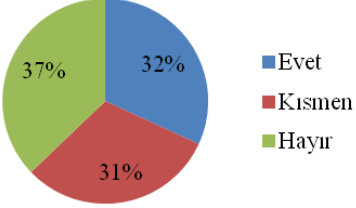
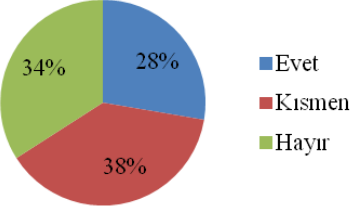
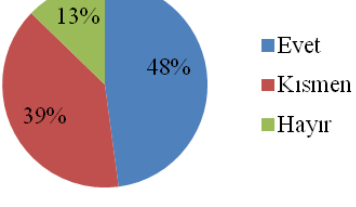
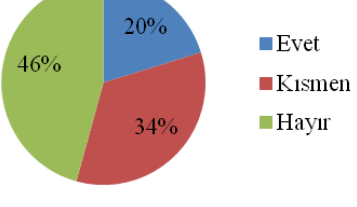
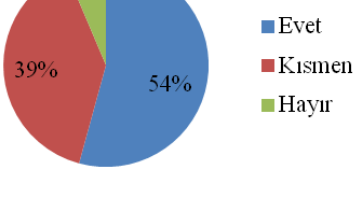
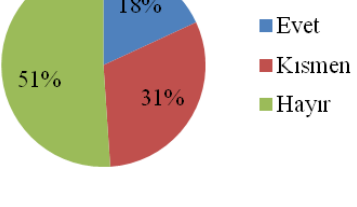
Çalışmanın örneklemini, İnönü Üniversitesi bağlı meslek yüksekokulu öğrencilerinden 1000 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılan kişiler isteğe bağlı olarak gelişmiş güzel örnekleme yöntemi ile seçilmiştir.

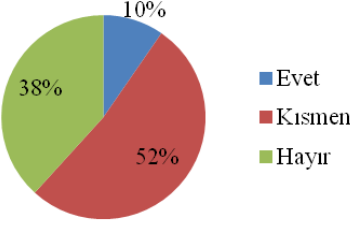
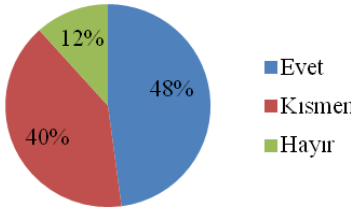
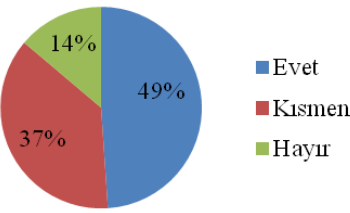
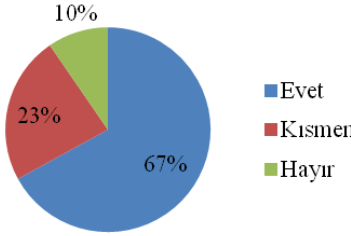
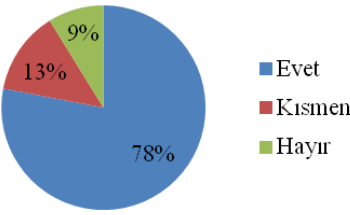
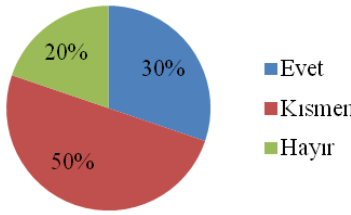
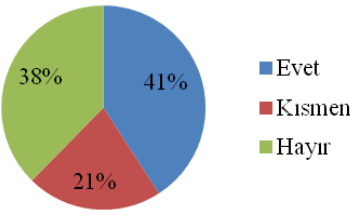
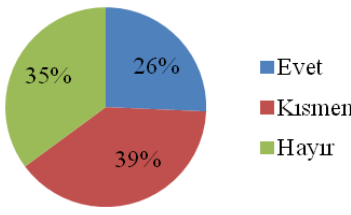
2.2. BULGULAR

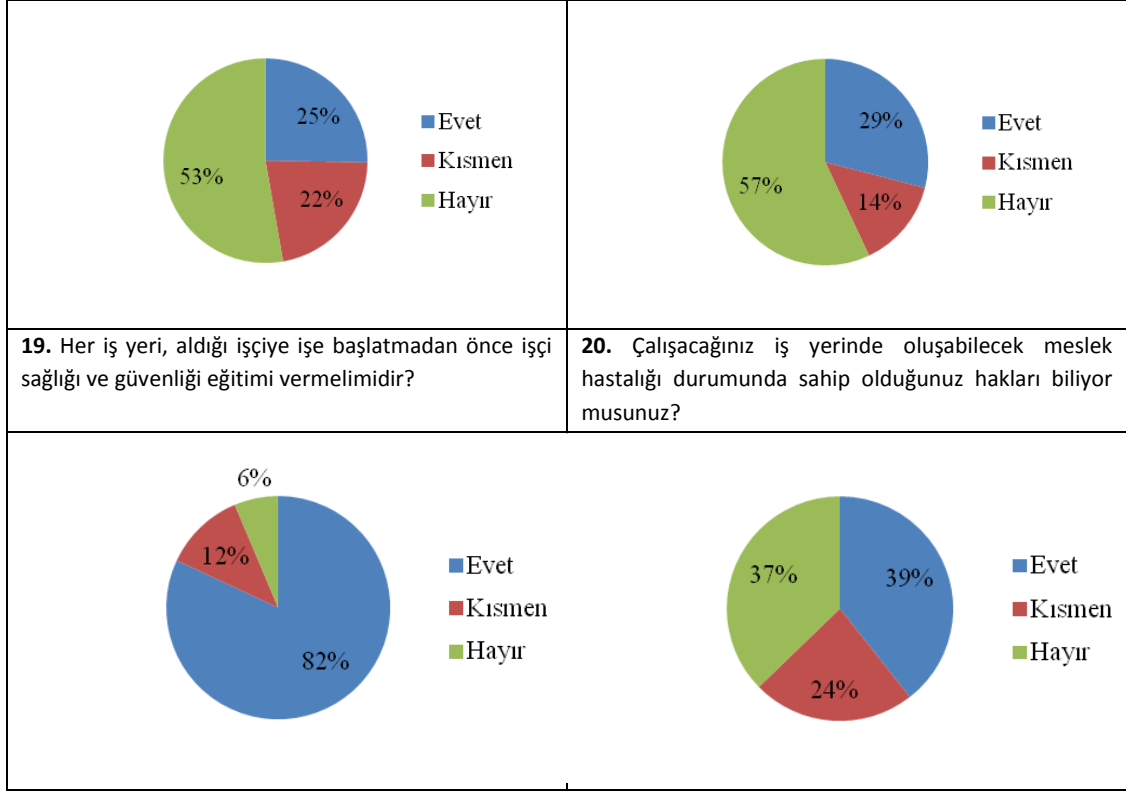
Yapılan bu çalışmada Malatya İnönü Üniversitesine bağlı meslek yüksekokulu öğrencilerine anket yapılmış ve bu anket sonuçları irdelenmiştir. Her soru için alınan sonuçlar grafikler halinde verilmiştir. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği açısından bilgisi, konuya verdiği değer anket sonucunda ortaya çıkmıştır. Yapılan anketin güvenilirliği test tekrar test tekniği ile kontrol edilmiştir. Yani aynı öğrenciye aynı anket tekrar yaptırılmış ve sonuç irdelenmiştir. Anket sonuçlarının güvenilir aralıkta olduğu tespit edilmiştir.

3. ANKET ÇALIŞMASI

3.1. MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ

1. 6331 sayılı "İş Sağlığı ve Güvenliği" kanunu hakkında bilginiz var mı?	2. İş sağlığı ve güvenliğinin iş hayatını etkilediğini düşünüyor musunuz?
 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>	 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>
3. Eğitim hayatınız boyunca işçi sağlığı ve güvenliği hakkında bilgilendirildiniz mi?	4. Atölyelerinizde iş güvenliği ile ilgili uyarı levhaları yeterlidir mi?
 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>	 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>
5. Öğretim elemanları tarafından iş güvenliği ile ilgili düzenli olarak uyarılıyor musunuz?	6. Eğitiminiz boyunca uzman kişiler tarafından bilgilendirme toplantıları yapıldı mı?
 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>	 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>
7. Öğrenci olarak iş güvenliği kurallarına gereken hassasiyeti gösteriyor musunuz?	8. İş sağlığı ve güvenliği konularını derslerinizde işliyor musunuz?
 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>	 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>

<p>9. Eğitiminiz boyunca atölye derslerinizde iş kazası geçirme sıklığı nedir?</p>	<p>10. İş kazası sonrasında önleyici tedbirler alınıyor mu?</p>
 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>	 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>
<p>11. Atölye dersi veren öğretim elemanlarının işçi sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli bilgiye sahip olduğuna inanıyor musunuz?</p>	<p>12. İşçi sağlığı ve güvenliği ile ilgili ders olmasını istermisiniz?</p>
 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>	 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>
<p>13. İş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi iş verimliliğini ve kalitesini artırır mı?</p>	<p>14. Atölyelerinizde tehlike ve risk belirlemesi yapılmış mıdır?</p>
 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>	 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>
<p>15. Atölyelerinizdeki cihazların kullanımı ve çalışma prensibini anlatan yazılı levhalar asılı mıdır?</p>	<p>16. Atölyede kişisel koruyucu donanım kullanıyor musunuz?</p>
 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>	 <p>■ Evet ■ Kısmen ■ Hayır</p>
<p>17. Çalışacağınız iş yerinde herhangi bir kazayla karşılaşırsanız kanuni haklarınızı biliyor musunuz?</p>	<p>18. İş kazalarında Avrupa da 1., Dünyada 3. olduğumuzu biliyor musunuz?</p>

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan bu anket çalışmasında görülmüştür ki meslek yüksekokulu teknik programlar öğrencilerinin büyük bir kısmı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu hakkında bilgi sahibi değildir. Ancak bu konunun çok önemli olduğunu düşünmektedirler. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ders olmasını çok sayıda öğrenci istemektedir. İşverenin iş sağlığı ve güvenliğine önem vermesi, iş verimliliğini ve kalitesini artıracak neredeyse bütün öğrenciler tarafından kabul edilmektedir.

Çalışacağınız iş yerinde herhangi bir kazayla karşılaşırsanız kanuni haklarınızı biliyor musunuz sorusuna öğrencilerin sadece ¼'ü evet demiştir. Sadece bu soruya verilen cevap bile bu eğitimin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Yine başka bir soruda öğrencilerin %84 'ü işyerinde de bu eğitimin verilmesi gerektiğini söylemektedirler.

Günümüzde iş yerlerinde etkin bir iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin uygulanmasının, o iş yerinde çalışanların iş verimini artırdığı, iş kazaları ve meslek hastalıklarını azalttığı ve işçi-işveren ilişkilerini olumlu yönde etkilediği herkesçe bilinen bir gerçektir. Sağlıklı, güvenli işyerleri ve çalışma ortamları sağlamak, ülkemizdeki iş kazasını önlemek ve mesleki hastalıkların önüne geçebilmek için iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yaygınlaştırılması gerekmektedir. İşletmelerin en büyük hedefi şüphesiz işçi sağlığı, verimlilik ve kalitedir. Bu hedeflere ulaşmadaki en büyük etkenlerden bir tanesi de işçi sağlığı ve güvenliği uygulamaları olduğuna göre ve bu olgunun ancak iş yerlerindeki çalışanlara eğitimle kazandırılacağı düşünüldüğünde, bu eğitimin ilk defa işletmelerde verilmesinin çok geç olacağı bir gerçektir. Bu kültürü oluşturabilmek için iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin teknik elaman yetiştiren meslek yüksekokullarının ders müfredatlarına konulması gerekmektedir. Sadece meslek yüksekokullarında bu eğitimin verilmesi de yetersiz kalabilecektir. İlkokuldan itibaren eğitim müfredatlarına iş sağlığı ve güvenliği eğitimi konulmalı, yükseköğretimde ilgili tüm alanlarda bu eğitim verilmelidir. Dolayısıyla işçi sağlığı ve güvenliği eğitiminin imalat sektörüne teknik eleman yetiştiren başta meslek yüksekokulları olmak üzere tüm teknik eğitim okullarında verilmesi günümüzde kaçınılmaz hale gelmiştir.

5. KAYNAKLAR

- Ceylan, H. (2011). Türkiye'deki iş kazalarının genel görünümü ve gelişmiş ülkelerle kıyaslanması. KU IJARED, Volume 3, Issue 2, 18-24.
- Gökbayrak, S., (2003). Küreselleşme ve iş sağlığı ve güvenliği. TES-İŞ Dergisi, 4.
- Hüseyin C. (2012). Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği eğitimi sorunlar ve çözüm önerileri. Electronic Journal of Vocational Colleges, 94-104.
- Sarıkaya M., Güllü A., & Seyman M.N. (2009). Meslek yüksek okullarında iş sağlığı ve güvenliği Eğitimi verilmesinin önemi (Kırıkkale meslek yüksek okulu örneği). TÜBAV Bilim Dergisi, Cilt.2, Sayı.3, 327-332.
- Tanır, F., (2004). İş sağlığı ve güvenliği, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü. İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, 17.
- Tanır, F., & Ural, S. (2011). Üniversitelerde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi. Mühendis ve Makine Dergisi cilt 52 sayı 616, 80-85.
- Yılmaz, F. (2009). İş sağlığı ve güvenliğinde okul eğitiminin önemi: modern örnekler ışığında iş sağlığı ve güvenliği lisans eğitiminin ülkemizde uygulanabilirliği. Kamu-İş, cilt.11, sayı.1, 107-138.